

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre 5 frt — kr.
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
ségi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközle dők.

Egyes számok 10 krjával
kaphatók a kiadóhiva-
talban.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEK.

Háromhasábos petit-sor
egyszeri közléseért 7 kr
kétszeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. fizetendő.
Bélyegdíj minden egyes
beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBE:

minden 3-hasábos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetőik
tetemes díjkezdvezmény-
ben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez (Kossuth-utca
8. sz.) küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.
Felelős szerkesztő: FRÁTER SÁMUEL.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamációk,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7 sz.) intézendők.
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Hogyan lehet az elkésett őszi
vetéseket megjavítani?

Az ideai rendkívüli szárazság valószínű
következménye az lesz, hogy az őszi vetése
általában nem lesz keresztül vihető annak
idejében.

Nem szívesen vetünk az olyan kiszáradt,
rögös földbe, mint az idén sok helyen lát-
ható, s gazdáink legtöbbje az eső reményé-
ben elhalasztja a vetést ameddig csak lehet.
Pedig szeptemberben már a rozsot okvet-
len el kell vetni, ha kielégítő termést aka-
runk. Ha azonban elhalasztjuk azt későbbre,
nem valami fényes lesz az eredmény.

Nem akarok próféta lenni, s nem aka-
rom azt hirdetni, hogy ne várjunk esőre,
jóllehet az utóbbi napok esőre hajlanak.
Nem is akarom rábeszélni a gazdákat, hogy
nem törődve az időjárással, vessék el az
ősziakat most, mert a könyvben is úgy áll.
— ezen tannak a követői csak a szobában
tudnak gazdálkodni, de nem ott a hol kellene.
Igazuk van a praktikus gazdáknak, mi-
kor azt mondják, hogy ha nem kapunk esőt,
hiába a tudomány!

Minden gyakorlati gazda kénytelen ezt
a nézetet elfogadni, mert sok igazság rejlik
benne. De azért mereven csakis ezt a
nézetet elfogadva, könnyen szélsőségbe csap-
unk át, s elhanyagoljuk az oly munkálato-

kat, melynek segítségével mégis elérhetjük
célunkat, a bő termést.

Igaz, hogy esőt nem tudunk csinálni, —
Amerikában ugyan már ezt is tudják, de mé-
regdrágán — de van más eszköz és mód
arra, hogy mintegy kieroszakoljuk a mostoha
időjárás dacára terményeink fejlődését.
Ezen eszközök egyike a műtrágya s a
n a k c z é l s z e r ű a l k a l m a z á s a .

Ismeretes dolog, hogy a rozsot azért
kell korábban elvetni, mint a búzát, mert a
rozs tavasszal már nem bokrosodik, vagy
csak igen keveset; gyorsan fejlődén, oly ha-
mar megy szárba, hogy a bokrosodás rende-
sen kis mérvű. Érdeklünkben állván, hogy
minél jobban ki legyen használva földünk
termő ereje, a megbokrosodást minden módon
elősegíteniünk kell.

Ezelőtt még csak 10—15 évvel is nem
igen tudunk más módot, mint a korai őszi
vetést és a tavaszi fogasolást.

A kutató tudomány azonban nem elége-
dett meg avval a tisztán physikai javítósze-
rekkel; megkereste, hogy mily tápanyagokra
van szüksége a zsenge növényeknek, hogy
gyorsan erősödjön, megkereste, hogy melyek
azok a tápszerek, melyek a mag érlelésére
szolgálnak,

A kicsiben tett kísérletek megmutatták
az utat, melyen a termelőnek menni kell, s
manapság már annyira vagyunk, hála az

agrikultur chemiának, hogy módunkban van
az elkésett, zsenge növénykéket biztos mó-
don gyors fejlődésre bírni.

Már most a teoriát a praxisba vité,
mit kell tanúnk? Az igen száraz talajba el-
vetett mag, viz hiányában csak nehezen vagy
épen nem csirázik. Kell tehát várunk
addig, míg egy jótékony eső lehetővé teszi a
vetést. Igen ám! de ezt nem mindig le-
het kivinni, s ha megvárjuk akkor meg igen
későre marad a vetés.

Nincs más mód mint oly szerekhez nyulni,
melyek a csirázó növényke tápszereit köny-
nyen felvehető állapotban tartalmazzák.

Ezek a csontliszt superphosphat mű-
trágyák.

Ha már annyira vagyunk, hogy koc-
káztatás nélkül nem halaszthatjuk a vetést,
akkor vessük el a rozsot és hintsünk feléje
holdankint 159 kgr. csontliszt superphos-
phatot. A kísérletezések ugyanis bebizonyi-
tották, hogy a phosphor trágyák nem mind
hatnak egyenlően gyorsan. A csontliszt
superphosphatokkal gyorsabban hat mint az
igen kedvelt Thomas salak, míg utóbbi job-
ban a mag érlelésénél érvényesíti kedvező
hatását, addig az előbbi már a növénytest
felépítésénél is hathatósan működik.

Egy kissé furcsa ugyan a rozs elé mű-
trágyázni és csak azért, hogy még a tél be-
állta előtt megbokrosodjék, de ha felszámítjuk

MEMENTO MORI.

Halld kaczagó ember! nézz a tenyeredre!
Meghalsz — az van írva mind a két kezre.
M betű az egyen — Mulandó vagy, jelzi,
A misik M betű — Meghalsz, azt jelenti.

Mulandó vagy, — vége lesz a kaczagásnak,
M, vagy holnap még csak, azután sirt ásnak,
Mulandó vagy, élted pislogó mécsfénye
Kialszik lassankint önmagát emészteve.

Ifjúkorod nem gát, nem ment meg a jólét,
Nem kerül el a sors, bird a világ kincsét;
Életerőd elfogy s akkor aztán . . . vége . . .
Elhervadtan hajtod fejed sirfenékre.

Mert nem tavaszosó, nem is a nap fénye
Hoz lombot a fára, virágot a rétre;
Életerő ad csak zöld lombot a fának,
Életerő nélkül fű, fa, virág szárad.

Szárad, hervad lassan, ha nincs erő benne,
Hasztalan a napfény, hogy életre keltse,
Hasztalan az eső bármint hull reája —
Nem hajt ki új lombot, nem lesz több virága.

Hisz meghal a láng is, ha nincs mit emésszen;
Fű, fa, virág élte len van gyökerében
Életerőt az hord, az annak a szive,
És ha meghal a szív — meghal a fa élte.

Meghal, mint a felleg, ha lehullott cseppje
Vagy miként a napfény, ha áldozik este;
Meghal — intő példa, halld kaczagó ember!
Zokogni fogsz egykor, végre szived nem ver.

Csernay Dániel.

KEDVES SZERKESZTŐ BARÁTOM!

(A „Gömör” eredeti tárczája.)

Mikor két lábú méreteken haladó hétfői
postánkon szives udvariasságból megkapom a
„G ö m ö r” legfrissebb számát, s lázas érde-
klődéssel olvasom ki belőle: mi nem történt
a mult héten Gömörben, mindig olyan gyenge
oldalba nyomintás-féle érzéssel gyűröm zsebembe:
Lucilius barátom, te a d ó s, nagyon sokkal adós
vagy! Az még a legkisebb baj, hogy te a susz-
ter, szabó etc. kontóid kifizetését rendesen arra
a bizonyos nagy harangra bízod, a melyeknek a
radnótiak már csikó-csengetyű korában kilopták
a nyelvét. Csigavér! Ezt már mi — a fin
de siecle emberei — így szoktuk! . . .

Hanem neked óh Lucilius a gömöri zsurna-
liszta kollegáidnál is van egy kifizetetlen váltód,
a minek a prolongálását — egy éve is van tán
— hogy elmulasztottad. Az igaz, hogy az én zsurna-
nalisztaságom mindössze annyiba telik, hogy
tiszteletpéldányra prenumerálok, azzal az
ígérettel, hogy segíték hébe-korba ásitásra ger-
jeszteni mélyen tisztelt olvasóidat. Bocsáss meg
fiam, hogy még eddig publikumnak néztem ma-
gam, csak szólóban ásitoztam; ugy látom, hogy
a közönség ásitoztatását elvégzik helyettem —
a többi munkatársaid. Érzem, hogy nem helye-
sen cselekszem, hogy a legalábbvalóbb önzés tö-
lem, de mikor, „isa pur és homu vogmuk” —
nem tudok parancsolni az álkapeczámnak . . .

De hát mit is írjak ebbe a nagy melegbe?

Verset? Hejh, ha még én egyet éne-
kelni tudnék! Csakhogy nem tudok, s bizonyo-
san nem is tudtam, csupa képzelődés volt az
egész. Mig tűz foly az ereken, fel-fel lángol a
szív, néha-néha nagyot gondol a lélek, s azt
hiszi a korhely, ő is ivott a Léthe vizéből, benne
is költői ér csörgedez. Sajnos, nagyon hamar
kiszül, hogy a mit az ipse költői „ér”-nek
gondolt, a valóságban nem egyéb, mint a ranyér,
a mi pedig, mióta Horátius, a vén lurkó meg-
halt, a poeta-betegségek között nem szerepel.

Nem, t. Szerkesztő barátom, nem irok én
neked verset. Magyarországon az utolsó népszám-
lálás szerint, jelenleg 8200 költő él. Én ezennel
töröltetem magam, gazdag ember akarok lenni,
megyek, ápoiom az a ranyeremet.

Tán novellát? Azt ugyan nem! Abból sze-
rencsésen kivénültem fiatalon, hogy írósvajszagu,
érzelmes szerelmi történetek kikomponálásával
rágjam a körmöm s a kisbürgüzdí méla magány-
ban rejtőző delnököt rikassak meg vele. Nem én,
miattam ne hulljon női köny. Elég bajom lesz
vele tudom, házas-ember koromban. Ahoz meg
még nem vagyok elég vén, hogy a fin de siecle
szája-ize szerint tudjak írni izgatón, pikánsnak ne-
vezett, érzéki büzt lehelő házasságtörő históriá-
kat. Pfuj! És még ezek az urak azt merik hir-
detni, hogy az élet után, tapasztalásból ir-

azt, hogy ezen megbokrosodás következtében a rozs kalászkok száma legalább $\frac{1}{3}$ -al több lesz, bizonyára indokolt lesz az a kiadás, a mit a műtrágyára fordítottunk. De meg nemcsak a növénytest felépítésére fog hatni a superphosphat, látható lesz annak hatása még a magképződésnél is. Igaz, hogy annyira nem mint a Thomas salaknál.

Mindenesetre érdekes kísérletet lehetne oly módon tenni, hogy a rozs tábla felét, vagy vegyük csak $\frac{1}{4}$ -ét meghinteni vetés után, vagy akár közvetlen vetés előtt is, superphospháttal s tavasszal, mikor a hó elment, megnézni, melyik része van jobban megbokrosodva, a trágyázott-e vagy a trágyázatlan? Szerény véleményem szerint igenis eltérő különbség lesz a kettő között.

Az itt leírtak azonban nem vonatkoznak a korai vetésekre. Ha kapunk még mostanában olyan esőt, hogy jól elkészíthetjük vetés alá a földet s még e hó első felében a rozs is földbe juthat, akkor, ha különben jó termőerőben van földünk, nem szükséges a superphosphat. Mert könnyen megtörténhetik, hogy az ilyen korai s különben is megerősödött rozs a műtrágya gyors hatása következtében tulnbja lesz, a minek szomorú következménye a kipállás, a hó alatti megrothadás.

Ifj. Sporzon Pál.

Kossuthért.

Bizonyosnak tartottuk, hogy Rimaszombati város képviselőtestülete hivatalosan is együtt érez azokkal, kik e hó 19 edik napján, Kossuth Lajos születése 90-ik évforduló napjához fűzött nemzeti ünnepet üli kívánnak.

A képviselőtestület e hó 7. napján tartott s élénken látogatott közgyűlésében a nagy számú résztvevő midőn általános lelkesedéssel dísz-polgárául megváltotta, önmagához legillőbben fejezte ki azt, hogy a szellemi nagyságot, a hazafias érdemeket mindenha méltányolni tudja, s annak saját kebelében is el nem muló emléket kíván állítani.

A képviselőtestület emez elhatározását városunknak minden értelmes lakója bizonyosan örömmel és helyesléssel veszi tudomásul annál inkább, — mert amint értesültünk — az ünneplésekben szintén és tömegesen részt

venni kíván, hogy annak mindvégig tiszteletre intő méltóságát fényét gyarapítsa, erkölcsi hatását lélekemelőbbé tegye.

Hogy ez ünnepély minden részében sikerülni fog, arra nézve biztosítékot nyújt a rendezőbizottság, melynek élén városunk polgármestere áll.

Ugy tudjuk, hogy e rendező-bizottság az ünnepély részleteire nézve azon tervet tette magáévá, mely — a napi lapok közlése szerint — országszerte, a hol Kossuthot e napon ünnepelemdik, elfogadtatott.

E szerint általános kivilágításból — a főtéren hazafias dalok által megelőzött és követett ünnepi szónoklatból és közlakomából álló népi ünnepély fog tartatni azok részvétele mellett, kiket sem nyelvi, sem faji különbség, sem politikai tekintet és társadalmi állás nem tarthat attól vissza, hogy egy szívvel-lélekkel adjanak nyilvános kifejezést azon érzelmeknek, melyek közt a szabadság, egyenlőség és testvériség lánglelkű nagy apostolának tiszteletükkel adóznak.

Megvagyunk arról győződve, hogy közönségünket ezen ünnepélybeni osztatlan részvételre buzdítani nem szükséges, s éppen ezért jeleznünk kell, hogy ránk nézve ama jelentőségű nap legnagyobb vonása az leend, ha semmi olyasmiről nem fordul elő, a mi ünneplésünkre zavarólag hatna.

HIREK.

Tiszteletteljesen felkérjük m. t. olvasóinkat, sziveskedjenek lapunkra előfizetni, illetőleg előfizetéseiket megújítani, s esetleg hátralékaikat még e hét folyamán beküldeni.

— **Alapítvány.** Kun Bertalan, a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület püspöke, a prot. püspökök neszora, névnapja alkalmából a sárospataki, miskolci ref. — és a rimaszombati egy. prot. főgymnasium tápintézetei javára egyenként 1000—1000 frt alapítványt tett.

— **Személyi hír.** Bornemisza László megyénk alispánja f. hó 15-én érkezik vissza szabadságidejéről, a mikor is hivatalos működését megkezdi.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister a nagyröczei állami polgári iskolában Barkóczy Gusztáv décsi polg. iskolai tanítót rendes-, Kocsis Samu tanárjelöltet pedig segéd tanítónak nevezte ki.

— **Tanárválasztás.** A helybeli egyesült prot. főgymnasium megüresedett egyik tanszékét a választmány esztörtökön tartott ülésében Papszász Gyulával töltötte be. Üdvözljük a fiatal tanárt új állásában.

— **Áthelyezések.** Dr. Balogh György miskolci kir. alügyész — saját kérelmére — ha-

sonminőségben a kassai kir. ügyészséghez; — Medgyesi Géza rozsnyói járásbírói joggyakornok a rimaszombati kir. törvényszékhez helyeztetett át. Helyére Granovszky Sándor végzett joghallgató neveztetett ki.

— **Bucsu-estély.** Madarassy Dezső kassai kir. ítélő-táblai bíró tiszteletére barátai s tisztelői eltávozásra alkalmából f. hó 12-én este 8 órakor a cassinó nagy termében bucsu-estélyt rendeznek.

— **A magyar művészvilágnak nagy halottja van.** Tamási József a tősgyökeres magyar alakok megszemélyesítője, a nemzeti- majd utóbb a népszínház elsőrendű művésze f. hó 8-án hajnali 4 órakor 57 éves korában elhunyt.

— **Halálozás.** Ismét egy fáradhatatlan munkás férfit ragadt ki a kéréletlen halál körülből, a kinek fedhetlen jelleme, munkássága tiszteletet és elismerést vívott ki. Tóth József, a gömörmezei nép- és iparbank pénztárnoka f. hó 6-án meghalt. Neve feledhetetlen emlékü lesz városunk történetében, mert két oly intézmény, mint az egy. prot. főgymnasium és a gömörmezei nép- és iparbank — alapításában illetve felvirágoztatásában nagy része van Tóth Józsefnek. Halála mélyen sujtott családján kívül több egyesületet is érzékenyen érintett, melyek halálának hírére kitűzték a gyászlabogót. Az elhunyt emlékének mi is halás szívvel áldozunk. A család a következő gyászjelentést apta ki:

Özv. Tóth Józsefné szül. Káposztás Emília és fia Béla, — továbbá Özv. Litkey Péterné és gyermekei, — Tóth Gábor nejevel és gyermekeivel, a nagyszámú rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik a forrón szeretett férj, jó atya, testvér és rokonnak Tóth József a gömörmezei nép- és iparbank pénztárnokának, folyó év és hó 6-ik napjának délelőtt 9 óráján, élete 59-ik, boldog házasságának 32-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei szerdán, szeptember hó 7-ikén délután 5 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartásai szerint a rimaszombati sírkertben örök nyugalomra tetetni. Béke poraira! Rimaszombat, 1892. évi szeptember 6-án.

— **Tanulók statisztikája.** Városunk tanintézetibe a tegnapi nap folyamáig összesen 800 rendes tanuló iratkozott be. Ez a szám az egyes tanintézetek között a következőképen oszlik meg. Az egy. prot. főgymnasiumba beiratkozott 286 tanuló, ezek között: rom. kath. 51, ev. ref. 81, ág. ev. 103, g. kath. 2, izr. 49; a községielemifülskolába 184 tanuló, ezek között: kath. 27, ev. ref. 78, ág. ev. 40, izr. 39; a községielemiespolgári leányiskolába: Az előbbibe 129 az utóbbiba 74, együttvéve tehát 203 tanuló, ezek között: rom. kath. 38, ev. ref. 74, ág. ev. 59, izr. 32; a rom. kath. elemi fiu- és leányiskolába 127 tanuló, ezek között: rom. kath. 124, ág. ev. 2, izr. 1. Fingyernek 67, leánygyermek 60. Nemek szerint tehát van összesen: fiutanoló 537, leánytanuló 263.

— **A sárospataki főiskola ünnepélyes megnyitása** f. hó 7-én délelőtt 9—12-ig számos egy-

nak. Micsoda égbekiáltó hazugság ez?! Látott már valaki olyan bolondot, a ki mikor azt tapasztalta, hogy a kedves felesége szarvakat rak a fejére, s a csábitót tetten éri, — hát a látottakat és tapasztaltakat valami pikáns novellában elbeszélne fünek-fának, az egész világnak? Nem, én szentül azt hiszem, hogy ezek a tapasztalt férfiak nem irnak novellát, s a kik irnak, nem tapasztalt férfiak. Aztán itt van. Nem is novella, ha legalább nincs két párbaj benne. És még milyen párbaj! Véres, öldöklő, ádáz páros viaskodás. Az izmok megfeszülnek, a szemek mereven mélyednek egymásba, a kardok suhognak, a lábak dobognak, egy villanás és... ah, — „s a hirdetett nőhódító Alfréd báró kezéből kihull a kard, görcsösen szívéhez kap, megtántorodik s arccal bukik a vérével áztatott pallóra. Alfréd báró meghalt...“ Sat. Ki adna már annak hitelt, hogy Alfréd báró novellairással foglalkoznék, mikor lóversenyek is vannak a világon? S ugyan kinek jutna eszébe az a hajmeresztő gondolat, hogy egy szelid poéta, a ki lóra (Pegasus) se mer ülni, csak prózában baktat a poros földön — szalonnyíró fejevári bicskán kívül más fegyvert merne a kezébe fogni? Nem tagadom, míg csikó fogam kinem hult, én is csak elnovelláztattam soha nem látott-hallott dolgokról, (pályadíjat is nyert vele — más) hanem arra egyáltalán nem emlékszem, hogy villogó karddal a kezemben, gyilkos tekintettel

kerestem volna ellenfelem mellén azt a pontot, ahová hét centiméternyire bedőfjem kardom hegyét, ha csak álomban nem, mint a többiek. Tapasztalásból beszélek! A novella-író ártatlan egy népség, egy fegyvere van: a füllentés, ebben aztán kitesz akármelyik tartalékos népfelkelő hadnagyon. Azért ha esküszik is, hogy vele történt, így látta, ettől hallotta, tapasztalásból beszél szokás szerint nem kell neki hinni, bizonyos, hogy az ujjából szopta! Már hogy én is az ujjamat szopjam? Ne kívánd, nem teszem, inkább veszek egy rud krumpli cukrot, azt szopogatom, és — novellát nem írok.

— **Humoreszket?** Tárty az van bőven, nem kén meszsze menni érte. De mikor nekem egy szikra kedvem sincs nevetni, miért nevetetek meg mást? Különböztetést hiszem, másnak sincs nagy nevetetnékje. Ilyen sanyaru aratás után, mikor a mit el nem vágott a jég, (nagy hiba volt! megette a rozsdát, elnyemta a kőd az árát leüti Amerika, s azt a keveset is elviszi az adó, az átkos közönség füsttelen puska-pornak, sarkatlan bakancsnak és így tovább. A gazdaember pedig ököllel töröli a szemét. Hejh! Régenten is sirvavigadt a magyar; rossz idöket élünk, rossz csillagok járnak, a vigadást hagyjuk meg az unokáinknak.

Regényt? Dejszen t. szerkesztő barát-

tom, ha én egy regényt nyélbe tudnék ütni, uram bocsá' nem téged hinálak keresztkomának! Nagy Sándornak szük volt Macedonia, pedig regényíró se volt. Legyen lud, ha kövér. A hiny regényíró, ma mind a Tolstói, Zola babérjairól álmodozik, s ki tudná meglátni Kutya-bagason pl. a Zola titáni nagyságát az ökröktől? S add hozzá a már bibliai eredetű csengő érczet és pengő „koronákat“ Polturás kötéltre való malacz volna az, a melyik elhagyná magát esábittatni az erény utjáról — azaz: a zabos szakajtó mellől holmi mézes-mázos üres hívogató szóra: „pusukám pusukám, pus, pus, pus!... Ide vele hol az a zabos szakajtó?

— **Drámát?** — Csit! El ne árulj, — pályázom a Kóczán díjra.

— **Tárczát?** Nem értek ugyan hozzá, mint a csiziek a libatöméshez, hanem a kedvedért megpróbálom.

Czifra subám volna — ha volna — a tanuja, hányszor belekezdtem, hányszor abba hagytam s hány pipa dohányt tárczáztam el. Még eddig nem sikerült, de hogy irni fogok, az már bizonyos. Csak a krumpli-szüret befejeztét várom, s nyomban belekezek. Addig is türelemre kér barátod

Lucilius.

házi és világi előjárók diszes városi közönség s az összes tanuló-iffuság jelenlétében történt meg. A Jövel Szent-Lélek Ur Isten kezdetű egyházi ének után Mitrovics Gyula a főiskola lelkésze s ez idei közigazgatója küldött eszmékben tartalmas imát az egek urához, aztán gyönyörű gondolatból beszéddel az 1892/93-ik iskolai évet megnyitottnak nyilváníttta. Következett két fiatal tanár székfoglaló értekezése és eskületétele. Ifj. Zsindely István az európai jogtörténelem tanárja a „Lovagság intézményéről”, dr. Székely György megyénk neves szülöttje, előbb a nagy-körösi főgymnasium tanárja s jelenleg a philosophia historia professora „A legújabb németországi philosophiai mozgalmakról” tartott hatalmas értekezést, melyben saját philosophiai álláspontját is silhonetizozta, midőn kijelentette azt, hogy a radikális pozitivisták és a conservatív metaphysikusok között a mérsékelt ellenzéki Wundt és Lotze követője lesz. Mi ehhez csak azt tesszük hozzá, hogy a d multos annos!

— **Vásárrendezés.** A kereskedelmi miniszter rendkívül fontos rendeletet bocsátott ki, mely a vásár tartás idejét szabályozza. A miniszter ugyanis, tekintettel a vásártartások körül észlelt visszaélésekre, szükségesnek találta a törvényhatóságok útján beszerzett megfelelő okmányok és a szokásjog alapján határozottan megállapítani hogy a községek az év mely napján tarthatnak országos vásárokat. Az így begyűlt és pontosan megállapított adatok alapján a miniszter a vásárok törzskönyvét állította össze, mely egy vaskos kötetet képez és biztos utmutató lesz a községi vásárok megtartásának megállapítására. A miniszter a fenti rendeletben kimondja továbbá, hogy pótvásárok csak akkor tarthatók, ha a vásár egyáltalán nem tartatott meg, illetve kirakodás és helypénzszedés nem eszközöltetett. Végül a rendelet felelősség terhe alatt kötelezi ez illetékes közegeket annak lehető leghigorubb betartására.

— **Ismét betörés** történt városunkban. F. hó 7-én éjjel. Siroki Gergely helybeli eszmadia mester házába a nyitva hagyott ajtón keresztül látogatott el valami élelmes vállalkozó és a segéd ezüst óráját emelte el. A tettes — füst és pára.

— **Méhészeti kiállítás** lesz szeptember hó 13—15. napjain Budapesten, a hol az osztrák-, német- és magyar-méhészek egyszersmind vándorgyűlésüket is tartandják. A kiállítás igen érdekesnek ígérkezik. Kétszáz érem és pénzdijsz lesz kiosztva. A vándor gyűlésre eddig már 12 magyar- és német nyelvű előadás van bejelentve. A gyűlés tagjai diszes emléklányvet kapnak ingyen, mely Magyarország méhészetének történetéről szól és mely mellé Budapest képes leírása lesz mellékelve.

— **A mi zászlónk.** Fejérváry Géza báró, honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a honvédlaktanyák számára nemzeti lobogókat szerezzenek be az illetékes honvédtörzshatóságok, valamint azt is, hogy a lobogókat a hazafias ünnepek alkalmával kitűzzék.

— **Olcso bor,** Augusztus 27-én kezdődött meg az olasz borok hozzánk szállítása 3 frt 20 kr. vám mellett, a mondott napon egyszerre ötvenezer hectoliter bort hoztak be. Ezen körülmény valószínűleg kevés idő alatt lenyomja nálunk a borok árát.

— **Erdőégés.** F. évi 12-én éjjel Zabrel János, Kapniczki Jakab és Laczkó-csep János az ugynevezett „Silberzechi” erdőrészszelén egy kunyhóban tanyáztak. Zabrel János a kunyhóban tüzet rakott s mivel nagy szél fújt, a tüztől előbb a kunyhó, majd az erdő is meggyuladt és mintegy 1 1/2 holdnyi területen leégett, miáltal Dobsina városa mintegy 670 frt kárt szenvedett. A gondatlan embereket feljelentették a rozsnói kir. járásbírósnak.

— **Juhlopás.** F. é. augusztus 29—30 közötti éjjel a Berger József serkei koresmáros lakattal elzárt istállójából, a lakat leverése után 30 drb juh ismeretlen tettes által ellopott. A lopás elkövetésével károsult Elek István domaházi lakost gyanúsítja, mivel ez jelen volt Serkén, midőn a juhot — melyeket károsult az ő atyjától vett a rimaszombati vásáron — az istállóba behajtották. A csendőrség Elek Istvánt letartóztatta és a rimaszécsi kir. járásbírósnak kísérte be. Az ellopott juhot különben egy híján a Szilakszó pusztai erdő részben találták meg.

— **A fejszefok mint argumentum.** A múlt hó 13-án több antalfalvi lakos igyekezett Kókovárról hazafelé. Az uton valami felett összeveszttek, ifj. Borák András és Gyurics István elkezdtek egymással civakodni, míg végre is Gyurics István a kezében levő fejszefokával oly erős argumentumot vágott a Borák fejéhez, hogy ez legalább is öt hétig nyomja az agyát tőle. Borák most azután a kir. törvényszékhez fordult, hogy mondja ki, vajjon a fejszefok használható-e nyomós érv gyanánt.

— **Petyko Pista.** Ne ijedjen meg a tisztelt olvasó, nem az egykori híres betyárról van szó. Ez csendes ülnöke „Vácznak.” Csolti Ferencz bárnevei illetőségű csavargó kovács mutatta be magát azon a néven több helyen, s annak nimbusa alatt egyet-mást kizsarolt. Azonban végre is rajtavesztett, a csendőrség elfogta, a tornaljai kir. járásbírósnak, majd onnan Rimaszombatba kísérte. A kir. törvényszék f. évi szeptember 7-én azután zsarolás miatt vonta kérdőre a leálczázott Petykót és az enyhítő körülmények figyelembevételével 18 napi fogházra ítélte, melyet a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vett és Csolti azonnal szabadon bocsátotta.

— **Két ítélet.** Lapunkban már ismertetett két bűnügyben hozott kir. táblai ítéletet hirdett ki e hó 7-én a rimaszombati kir. törvényszék, mely ítélet a Gordián Julianna 11 évi és Mészáros István 10 évi fegyház büntetését helybenhagyta.

— **A különböző nemzetek tulajdonságait** így jelenti egy amerikai hírlapíró: Egy ujonan felfedezett vidékre a spanyol mindenekelőtt templomot épít, a francia színházat, az angol versenyt állít, a német koresmát, az amerikai lapot alapít, melyben reklámot csinál magának, az orosz hátára fekszik s hasára sütteti a napot, a magyar pedig nem megy oda, jobb neki itthon.

Köszönet nyilvánítás. Mindazoknak a jó ismerősöknek, rokonoknak, barátoknak, kik feledhetetlen emlékü férjem végtisztesség tételén megjelenésük által fiújaldunkban osztoztak, különösen pedig a helybeli dalegyesület tagjainak részvétükért hálás köszönetünket nyilváníttjuk. Rimaszombat, 1892. szeptember 6-án.

Özv. Miskolczy Istvánné és családja.

— **RÖVIDHIREK. Tüzeink** f. hó 10-én délelőtt 10 órakor érkeztek meg a hat hétig tartó hadgyakorlatokról, jöttük hangos ágyuszóval adta tudtul városunk lakosainak, kik nagy számmal mentek a rég nem látott hadfiakat bámulni. Hej de sok leányszív megdobogott arra az ágyuszóra. — **Vörheny.** A szomszéd Tamásfala községben a vörheny oly mértékben ütött ki a gyermekek között, hogy az iskola-látogatótól el kellett őket tiltani.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Panaszom van, a mely ugyan egyénileg senki ellen nem akar irányulni, de mégis nagyon kérem közzétételét, egyrészt figyelemzéstül a közönség, másrészt okulásul azok számára, kik nemcsak egyesek, hanem a kiváltságosok, de édes mindnyájunk érdekében kötelesek örködni a felett, hogy „mindenek ékesen és szép rendben történjenek” — — — a penna körül.

Panaszom az, hogy én 1885. — tehát 6 év óta, lakásom egy kéményének tisztításáért 1 frt 68 krt azaz szóval is: egy forint és hatvannyolcz krajczárokat fizettem a seprőmester megbízottja kezébe, szab. Rimaszombat város 1885. évben felsőbbhatóságilag jóváhagyott szabályrendelete alapján, holott — a mint erről véletlenül utóbb meggyőződtem — vármegyénk 1886. évben ugyancsak felsőbbhatóságilag jóváhagyott hasontárgyu szabályrendelete szerint, évenként csak egy forinttal tartoztam volna; így tehát 6 év alatt tölem ha jóhiszeműleg is, de mindazáltal jogtalanul, — 4 frt 8 krral lett több kéményseprődíj ezímen beszédve a kelleltimél. Elég szegény ember vagyok arra, hogy még a garasokhoz is ragaszkodjam akkor, midőn kiadásuk egyáltalában szükségtelen, s így most már nagyon szeretném tudni, hogy jelzett károm megtérítését kitől követelhetném? Mert az mégis csak fura állapot, midőn a tulajdonképen érvényes szabályzat a „czethalban” szendereg, mialatt annak alkalmazásba vétele valóságos „tárczakérdés” lévén, már 6 évvel ezelőtt közzéteendő lett volna.

Rimaszombaton 1892. évi szeptember 10.

Egy helybeli lakos.

A fenti panasz, a mint erről közvetlen meggyőződést szerzettünk, egészen alapos és jogosult; ez okból, habár ismeretlen kézből vettük — közöljük már csak azért is, hogy a neheztelt mulasztás, legalább jövőben, további panaszra ne adhasson okot. Egyébiránt az eset nekünk is elég ok arra, hogy a kérdésszerű szabályrendeletet mielőbb, lapunk már legközelebbi számában, szóról-szóra ismeretessé tegyük. A mi pedig panaszkodó kárát illeti, arra nézve ezuttal legnagyobb igyekezetünk daczára sem tudunk sikeresebb orvos-

lást ajánlani, mint ama bizonyos szivacsot, mely talán egyedüli biztosítéka a világ-békének.

Piaczi árak

Rimaszombatban szept. 10-én tartott hetivásáron.

Termények	Minőség-hect.-ben	Ár 100 kgmonkint	
Buza	75—77	7.50	7.20
Buza	78—80	7.20	7.50
Feles	74	7.00	7.10
Rozs.	70—72	6.50	6.60
Árpa	60—62	5.00	5.20
„	62—66	5.50	6.00
Zab	39—41	5.50	5.60
„	41—44	5.80	6.00
Tengeri	74	4.30	4.50
Köles	—	5.00	5.50
Széna	—	2.00	2.20
Zsupszalma	—	1.70	1.80

2738/1892.

Árverési hirdetményi kivonat.

A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a jolsvai takarékpénztár végrehajthatónak Soltész János és társai végrehajtást szenvedők elleni 6400 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Nasztraj községben fekvő nasztraji 10 sz. tkvben foglalt Soltész János, Márton, András és Ruzsa Márton néven álló 822, 827 hrszámra az árverést 522 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1892. évi október hó 4-ik napján délelőtt 10 órakor Nasztraj községben a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan 522 frt becsárának 10%-át vagyis 52 frt 20 krt. készpénzben, vagy 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Rimaszombat, 1892. május 4.

A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Vozáry, kir. trvszki bíró.

REISZ JÓZSEF

DIVATÁRU ÜZLETE
RIMASZOMBATBAN,

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy **bevásárlási utamról** visszatértem.

Minden a LEGUJABB DIVAT körébe vágó cikkeket a **legjutányosabb** áron bocsáthatok rendelkezésre.

Férfi ruhákat felelősségemre vállalok és saját szabásom által készítettetek.

FIÚ-, LEÁNY- ÉS GYERMEKRUHÁK, ÉS KÖTFÉNYEK
FÉRFI ÉS NŐI RUHASZÖVETEK.

FÉRFI ÉS NŐI KALAPOK.

PÁRISI MODELL

LEGUJABB GALANTERIE ÉS NORINBERGI
CZIKKEK.

KÉSZ NŐI DEREKAK
BARCET ÉS TRIKÓBÓL.

fűző, keztyű, zsebkendő.

HIRDETÉS.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy elhunyt férjem

czukrász üzletét

továbbra is folytatom. Egyttal magamat a n. é. közönség jóindulatu pártfogásába ajánlom.

Tisztelettel

ÖZV. MISKOLZCY ISTVÁNNÉ.

HEKSCH BERTALAN

csemege-, fűszer- és lisztkereskedése
Rimaszombat, Fötér 25. sz.
Tóth J. iparbanki pénztáros házában

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy nagybátyám: Weisz Károly ur üzletéből kiléptem, s helyben, Fötér 25. sz. a. — Tóth József iparbanki pénztáros ur házában — egy minden tekintetben jó felsz. rellt

CSEMEGE- FŰSZER- ÉS LISZTKERESKEDÉST

nyitott. — Miután a kereskedelem ezen ágában nagybátyám üzletében 20 évi működésem alatt lehető legalaposabb jártasságot szereztem: ez a kedvező körülmény is remélni engedí, hogy a nagyérdemű közönség, — melynek jóindulatát a jutányos árak mellett való pontos és lelkiismeretes kiszolgálát által is teljes mértékben kiérdemelni föigyekezetem lesz, — becses pártfogásában részesítend. — A n. é. közönség szives támogatását és pártfogását kérve, maradtam — Rimaszombat, 1892. aug. 24-én.

TELJES TISZTELETTEL **HEKSCH BERTALAN.**

RAKOTTYAY TESKVÉREK

PAPIR- ÉS KÖNYVKERESKEDÉSE, KÖNYVKÖTÉSZET

RIMASZOMBAT, FÖTÉR 3. SZ.

(Soós Mihályné-féle házban.)

Üzletmegnyitás.

Alólirottak tisztelettel tudatják a nagyérdemű közönséggel, hogy f. évi **angusztus hó 28-án** a Fötéren, özv. Soós Mihályné házában (a városháza mellett) egy minden igényeket kielégítő papir- és könyvkereskedést, valamint könyvkötészetet nyitunk. — Ajánljuk a különféle tudományos, szépirodalmi, vallásos, ima-, iskolai, író és üzleti könyveinken kívül a nagyválasztékú író-, levél- és rajzpapírjainkat; nemkülönbén író- és rajzeszközöinket; valamint különféle diszműűrűnkát, u. m.: albumok, emlékkönyvek, írómappák, tintatartók stb. stb. a legjutányosabb árak mellett.

Gymnasiumi, polgári és népiskolai tankönyvek szintén kaphatók és ezeknek bekötötése gyorsan és jutányosan eszközöltetik.

Ugyanitt az

Uj italmérési törvény

40 krért kapható.

Uj vállalatunkhoz a n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtunk

Rimaszombat, 1892. augusztus 24-én

kiváló tisztelettel

RAKOTTYAY TESTVEREK.

A báró **Vay Dénesné** tulajdonát tevő

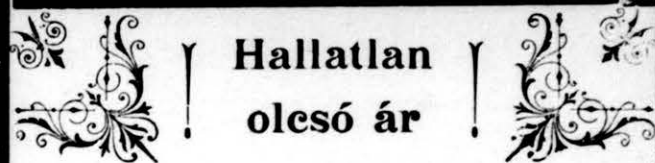
DERENCSEN YI és SZILISTYEI

erdő

folyó évi **maktermése**, mely **400** drb. sertés számára elégnék mutatkozik s **2000** frtra van becsülve **szabadkézből**

eladó.

Bővebb értesítést ad **MOLNÁR JÓZSEF** ügyvéd
Rimaszombatban.

LÖFKOVICS LIPÓT

női és férfi divatírúk nagy raktárában a: alantjegyzett **saison-czikkek** bámulatos olesón — **gyári áron alól** — adatnak el.

iskolai idényre.

Fiu- és leány ruhák

LEÁNY FEHÉRNEMŰ.

FIU- ÉS LEÁNYCZIPÓK.

Iskola-táskák.

Fiu- és leányruhák.

Gyermek- és leányköpeny.

KÉZIMUNKÁK.

A közeledő őszi és téli idényre beszerzett árúczikkeimnek a részletes árjegyzékét egy hét mulva bocsátom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Hallatlan olesó ár!

A legujabb és legolesőbb

Politikai és közgazdasági napilap a

MAGYAR UJSÁG

Laptulajdonos

Dr. FENYVESI FERENCZ orsz. képviselő.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

1 óra 1 frt, 1/4 évre 3 frt, 1/2 évre 6 frt, 1 évre 12 frt.

Egy szám ára 3 kr vidéken 4 kr.

A „**MAGYAR UJSÁG**“ kiadó hivatala egész éves és fél éves előfizetőinek azt az **állandó kedvezményt** nyújtja, hogy a „**Magyar Ujság**“

VALAMENYNYI SORSJEGYEIRE,

melyek Magyarország és Ausztria összes törvényesen engedélyezett sorsjegyeinek két csoportjából állanak

és a magyar leszámítóló és a pénzváltóbanknál letétbe helyezettek, játszanak és évenként és csoportonként **65**, tehát **130 huzásban** részesülnek s csoportonként 3 és 1/2 tehát összesen

7 millió nyereményre játszanak.

A „**MAGYAR UJSÁG**“ rendszeren 16 oldalnyi terjedelemben, de gyakran 20 és 24 oldalon jelenik meg és a rendes gazdag rovatokon kívül állandóan két vezérczikket, két tárcza és ismeretterjesztő cikket és

két kitűnő regényt

közöl, melyek közül a 1/4 éves előfizetők 1 kötetet, a 1/2 éves előfizetők két kötetet és az egész éves előfizetők 4 kötetet kapnak, miután a lapban közölt **kitűnő regények**

külön kötet alakjában is megjelennek. Mutatványszámokat hívánatra ingyen küld a

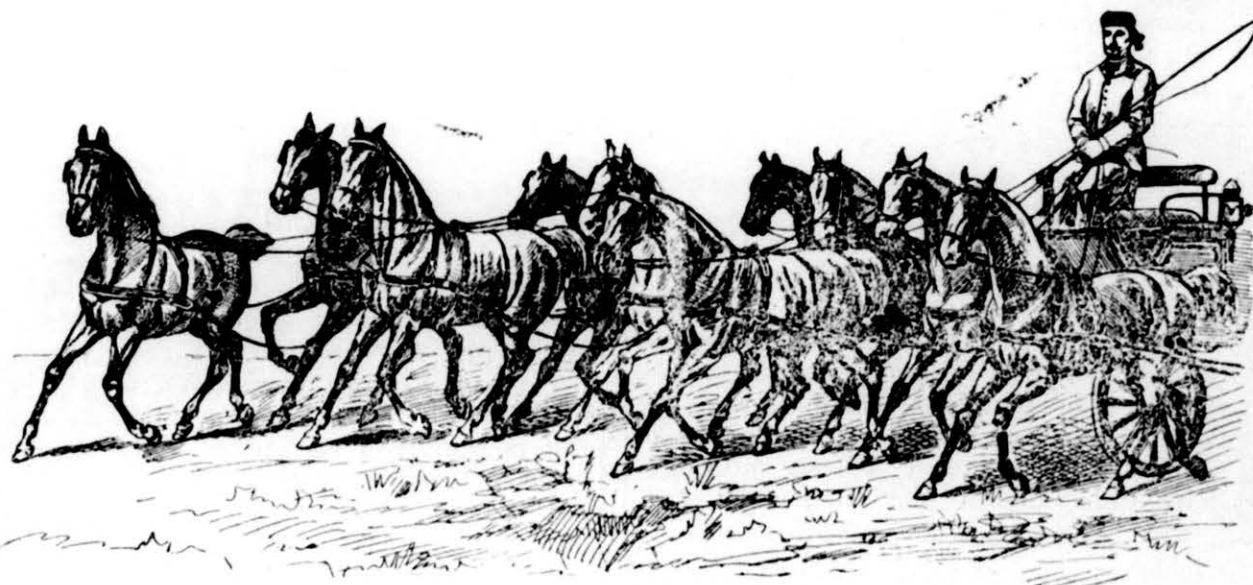
„**Magyar Ujság**“

kiadóhivatala.

Budapest, IV. kerület, gránátos-utca 1. sz.

TRUBINT LUKÁCS

szíjjártó **Rimaszombatban.**

ÁR J E G Y Z É K

KÉT LÓRA:

Egész fekete szíjistrángu hám 2-szer varrott	55 frt.	Fél ezüstplattos hám Jukker	90 frt
Egész fekete szíjistrángu hám 4-szer varrott	68 frt	Minden csat ezüstplattos	120 frt
Fél rezes hám szíjistránggal 2-szer varrott	70 frt	Angol Kumet fél ezüst hám	120 frt
Minden csat réz	76 frt	Minden csat ezüst plattos	220 frt
Fél pakfonos szíjistrángu hám	70 frt	Fekete kulesu kötélistrángu igás hám	
Minden csat pakfon	80 frt	kantár, gyeplő, nyaklóval	28 frt
Fél nikl kulesu hám, 4-szer varrott	80 frt	2 lóra angol bőr, sárga francia gyeplő	
Minden csat nickl	90 frt	lapos	18 frt
		Gömbölyüre varrott	25 frt
		Angol nyereg teljesen felszerelve	38 frt

Ostornyelek 50 krtól kezdve 5 frtig kaphatók. Mindenféle lópokrócokat tartok raktáron.

Trubint Lukács.

KÖZSÉGI- ÉS KÖRJEGYZŐK GYÜLÉSE.

Megyénk községi- és körjegyzői ezuttal Nyustyan tartották meg évi rendes közgyűlésüket Friedrich Vilmos egyesületi elnök vezetése és a tagok élénk részvéte mellett f. hó 5-én a vasmű-egyesület cassinójának díszes helyiségeiben.

A közgyűlés lefolyásáról tudósítunk a következőkben számol be:

A közgyűlést megelőzőleg rövid választmányi ülés volt, melynek befejeztével elnök üdvözölve a nagy számban megjelent tagokat, a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

Napirendre elsősorban a még be nem fizetett tag-díjak kerültek, melyeknek szigoru behajtása határozottatott el. A hátralékos nyugdíjak fölött indult meg ezután a vita, mely fölötté élénk diskussiót provokált. A vitában elnökön kívül főképen Záhonyi János, Szentpétery Géza, Szijgyártó István, Dobay, Pazar és Molnár Gusztáv egyleti tagok vettek élénk részt.

Szentpétery Géza szerint a nyugdíj-egyesület alapszabályai rosszak s jóllehet módosításukra már mintegy két évvel ezelőtt a közgyűlés egy bizottságot küldött ki, tudtával ez ügyben még ez ideig mi sem történt. Kéri tehát a közgyűlést, hogy szerezzen érvényt a két év előtti közgyűlési határozatnak. Friedrich Vilmos elnök szöveggel szemben védelmére kel a bizottságnak s kijelenti, hogy az annak idején igenis elkészítette a módosítást, mely megerősítés végett aztán a miniszterhez felterjesztetett. A vitát e tárgyban Záhonyi János egyhangulag elfogadott indítványa rekesztette be. Ez indítvány szerint a megyei nyugdíj-egylet legközelebb tartandó közgyűléséhez egy kérvény fog terjesztetni, melyben az egylet a módosított alapszabályok életbeléptetését sürögösen ohajtja.

Ugyancsak egyhangulag fogadtatott el a nyugdíj-alap gyarapítására célzó azon indítvány is, mely szerint intezzen a közgyűlés kérvényt a megyebizottsági közgyűléshez, hogy a jegyzői nyugdíj-alap javára pótdó kivethetését felsőbb helyen eszközöltesse ki.

Molnár Gusztáv pénztárnok tett jelentést ezután az egylet vagyoni állapotáról, mely 584 frt 97 kr. — hátralékokban.

Vágó Ferencz emlékére az egyleti pénztárból 10 frt utalványoztatott.

Ezután néhány kevésbé jelentékeny indítvány és előterjesztés után a „Magyarországi községi és körjegyzők árvaház egylete“ került szönyegre. E humánus intézmény érdekében tudvalevőleg országsszerte gyűjtés indult meg, melyhez, hogy megyénk jegyzőikara is hozzá méltóképen járuljon, elhatározottatott, hogy nyomban gyűjtőívek bocsátatnak ki, melyek legközelebb e hó 20-ig elnökhöz küldendők be a végből, hogy ez a begyűlt összeggel az „Országos jegyzői egyesület“ e hó 25-én Budapesten tartandó közgyűlésen — mint megyénk jegyzői karának egyhangulag megválasztott képviselője — beszámolhasson.

Záhonyi János olvasta fel ezután nagy tetszéssel fogadott értekezést „A papiros korszakról.“ Az érdekes felolvasást lapunk legközelebbi számában egész terjedelmében közöljük.

Nagy lelkesedéssel fogadta el a közgyűlés Záhonyi azon indítványát, hogy az egylet választásba még tiszteletbeli tagokul: a főispánt, alispánt és a megyebeli főszolgabírákat.

A legközelebbi közgyűlés-helyéül határozatilag Bánréve jelöltetett ki.

Végül miután a rima-murányi vasmű-egyesület igazgatójának a helyiségek szives átengedéseért, valamint Kubinyi Andor fő- és Porubszky Imre szolgabírának megjelenésükért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott — a közgyűlés az elnök éljenzése között feloszlott.

A gyűlés végeztével a jelen voltak a helyiség díszes tánctermébe vonultak, hol kedélyes lakomához ültek. Az első felköszöntőt Friedrich Vilmos elnök mondotta a rimaszombati járás derék főszolgabírájára Kubinyi Andorra. Majd Záhonyi János emelt poharat és lelkes felköszöntőjében az alvidék közszeretben álló főszolgabíráját, lapunk tulajdonosát, Draskóczy Lászlót éltette, ki tettel úgy mint szóval sohasem szünik meg a községi- és körjegyzők érdekeiről gondoskodni. Éltették még a veterán elnököt Kovács Ferenczet, valamint Friedrich Vilmost az egyesület jelenlegi ügybuzgó, szeretett elnökét.

Az együttlétnek csak a bealott est vetett véget.

GÖMÖRVÁRMEGYE EBTARTÁSI SZABÁLY-RENDELETE.

A következőkben adjuk folytatását s egyszersmint vonatkozó észrevételeinket lapunk előző számában már megkezdett fenti szabályrendeletnek:

3. §.

Az úrlapok beérkezéssel az előjáróság (városokban a kapitány) az egyes bejelentések tartalmát az összeírási kimutatásba egyenként bevezeti az illető rovatban, a kivetendő díj összegét is javaslatba hozza.

Az összeírás előre közzéteendő, 3 napon át a község házábanál közzemlére teendő, mely idő alatt beérkező netáni felszólalásokhoz képest az összeírás helyesbítendő, lezárandó, aláírandó és 8 nap alatt, a bejelentési lapok visszatartása mellett, a járási főszolgabíró — rendőrkapitány — utján a törvényhatóságokhoz 2 példányban felterjesztendő.

Az összeírás után szerzett és a tulajdonos által a 2. §. értelmében 3 nap alatt bejelentett kutyára vonatkozólag, az előjáróság az összeírást esetről-eretre pótlólag készíti el és terjeszti fel a fentebbi módon a központba.

Ha valamely ebtulajdonos ellen alapos gyanu merül fel az iránt, hogy adó alá be nem mondott kutyát rejteget, joga van az előjáróságnak a dolog mibenlétének megállapítása végett helyszíni szemlét tartani.

A vármegyei számvevő az összeírást átvizsgálván, a kivetési helyességét az alispán megállapítja; és az összeírást 1 példány visszatartásával 2 példányban a járási főszolgabíróhoz (város kapitányához) visszaküldi, ki azokat, az összeírás egyik példányának megtartása mellett, a községi előjáróságnak kézbesíti.

Az előjáróság a kivetett adót augusztus hó 31-éig beszedi. Az ebadó beszedése-, behajtása- és ellenőrzésére nézve az 1888. évi 17,169. sz. a. pénzkezelési szabályzat irányadó.

Az ebadó befizetéséről elismervény állítandó ki.

III. Ebtartási szabályok.

4. §.

Vadászkutyát általában csak oly egyén tartat, ki vadászejgygyel van ellátva. Ha azonban valaki ezen általános rendelkezés ellenére, kedvtelésből mégis vadászebet óhajt tartani, tartozik ezen állat utána jelen szabályrendelet 1. §-ában a luxus-ebekre megállapított ebdíj kétszeres összegét befizetni.

5. §.

Minden ebtulajdonos kutyáját kellően etetni, itatni, azt ápolni és reá felügyelni köteles.

6. §.

Városokban mészáros, dogge és hasonló nagyobb fajtájú kutyák a tulajdonos által szájkossárral látandók el. Valamint általában a harapós természetű kutyák.

Városokban a hatóság a szájkosár-kényszert mindennemű kutyára elrendelheti, mely esetben az utcán és nyilvános helyeken a kutyák csakis szájkossárral ellátva járhatnak. Ezen tilalom nem vonatkozik a pórázon vezetett vizslákra.

Falukon a harapósabb természetű házőrző kutyák, a mennyiben szájkossárral nem látatnak el, lánczon tartandók, csakis éjjel, bekerített helyen bocsáthatók szabadon.

Városokban és nagyobb községekben a gyepmester, a rendőrkapitány (előjáróság) felhívására időnként az utcákon és tereken váratlanul portyázást (razziát) tart, mely alkalommal a fentebbi értelemben szájkossárral el nem látott, községekben lánczon nem tartott harapós természetű házőrző kutyák összefogdosandók, a 18. és 20. §§-okban foglaltakhoz képest kirótt büntetés kiállása és 3 napi megfigyelés után a tulajdonosnak visszaadandók, addig, hacsak azokat kiirtani maga nem kívánja, költségen élelmetetnek. A gazdátlan ebek feltétlenül kiirtandók.

7. §.

Az ebtulajdonos felelős a kutyája által okozott károkért, ha mindazáltal a kutya ingerlés következtében okoz kárt, ezért az ingerlő felelős.

8. §.

A kutyák kinzása tilos.

9. §.

A pásztorkutyák, az övről első lábaik térdein alól, 3 cmnyi távolságra lelőgő lánczon függő kolonczezal látandók el.

10. §.

Minden a mezőn talált és magában járó, s kolonczezal el nem látott kutya kóbornak tekintendő és kiirtandó, (l. az 1883. XX. t.-cz. 14.§-át) a mezőn talált kóbor vadászkutyákra pedig az 1883. XX. t.-cz. 17. §-ának rendelkezései irányadók.

11. §.

A veszettség veszélyének elhárítása céljából az ebtulajdonos, ha a kutyáján feltűnő változást lát, ha a kutya bujkál, vagy egészségi állapota előtte gyanussá lesz, tartozik a kutyáját elcsukni, és zárt helyen láncra tenni, és ezt a község előjáróságnak bejelenteni.

Ha a kutya még nem marakodott, kiirtása az előjáróság értesítése mellett meg van engedve és a kutya a dögtéren elásandó.

A már marakodott gyanus kutyáról való jelentést az előjáróság beküldi a főszolgabírónak, aki az ilyen kutyát a hatósági állat-orrvossal megvizsgáltatja.

12. §.

Ha a vizsgáló orvos az ilyen kutyát veszettnek találja: ez azonnal kiirtatik; veszettség gyanuja esetén, vagy ha a fertőző gyanuja merül fel, tekintettel az 1888. évi VII. t.-cz. 67. §-ára, a kutya biztos helyen megfigyelés alá helyezendő, s ha itt rajta a veszettség tünetei kétséget kizárólag mutatkoznak, ez kiirtandó, — ha pedig a gyanus tünetek jelentkeznek, a tulajdonos kívánságára megfigyelés és gyógykezelés alatt tartandó, és ha a tünetek elmúlnak, a kutya — a megfigyelésből eredő költségeknek, a tulajdonos által való megtérítése után — ennek visszaadatik.

13. §.

Ha valamely kutyán a veszettség kitört és az kóborolt, a község előjárósága erről a főszolgabírónak jelentést tesz, ki a szükséghez képest a községben a kutyákat megvizsgáltatja.

14. §.

Ha a főszolgabíró közhírré téteti, hogy valamely községben, vagy annak határában veszett, vagy veszettségre gyanus kutya kóborol, az 1888. évi VII. t.-c. 66. §-ában előirt eljárás követendő.

15. §.

A veszett kutya által megmart állatokkal azon eljárás követendő, mely az 1888. évi VII. t.-cz. 66. §-ában rendeltetik, és mely ehhez kiadott rendelet 185. §-ában szabályoztatik.

16. §.

Fertőzésre gyanus, vagy veszettségre gyanus, avagy veszett állatok mindennemű testrészeit, vagy termékeiket felhasználni tilos.

17. §.

Veszett állatok fekhelyei és állásai az 1888. évi VII. t.-czikkhez kiadott rendelet 192. §-a alapján, a 98. §. utasításához képest, fertőleltendők.

IV. Büntető határozatok.

18. §.

Kihágást követ el:

A ki kutyáját adó alá bemandani elmulasztotta, ezért, a beszámítás mérvéhez képest, minden eltittkolt, vagy adó alól elvont eb után 10—20 frt pénzbüntetéssel sújtandó. A pénzbüntetés elzárásra, nem fizethetés esetén, az 1879. XL, t.-cz. 23. §-ának elvei szerint változtatandó át.

19. §.

Az ezen szabályrendeletben érintet egyéb rendelkezések ellen vétők rendőri kihágást követnek el, és a mennyiben nem az 1879. XL. t.-cz. 86, 102, 103, és 122., illetve az 1888. VII. t.-cz. 154. §. (i. és j.) pontjai alapján büntetendők, 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén, megfelelő elzárással büntetendők.

20. §.

Kihágások esetében eljárnak:

a) Az ezen szabályrendelet valamint az 1879. XL. t.-cz. 86, 102, 103, és 122. §-ai ellen elkövetett kihágások esetében első fokban főszolgabírák, városokban a polgármester, vagy a tanács által e részben kirendelt helyettese, másodfokban alispán, harmadfokban belügyminisztérium.

b) Az 1888. évi VII. t.-cz. 154. §. (i. és j.) pontjaiba ütköző kihágások eseteiben harmadfokban a földművelésügyi minisztérium

21. §.

Az ebadó (díjak) czimén befolyt összegek első sorban vármegyei állategészségügyi, — különben pedig vármegyei célokra és kiadásokra fordítandók.

Rendezett tanácsú városok az e czimen befolyt összegeket maguk kezelik, és saját hasonló rendeltetési célokra fordítják; pénzbüntetések tekintetében az 1888. VII. t.-cz. végrehajtási utasításának 320—332. §§-aiban foglaltak szolgálati irányadásul: az 1888. VII. t.-cz. 154. §-a (i. és j.) pontjai alapján befolyt pénzbüntetéseknek a községet illető fele része állategészségügyi célokra fordítandó, és a kis- és nagy

közsegekre nézve a vármegyei pénztárba cumulative, de az egyes közsegeket illető jutalék kitüntetésével, kezelendő és a közsegek állategészségügyi céljaira a 332. §-a második bekezdése értelmében fordítandók.

Végül az 1879. XL. t.-cz. 86, 102, 103, és 122. §-ai alapján befolyt pénzbüntetések az 1887. VIII. t.-cz. 2. §-ában jelzett célokra fordítandók.

A szabályrendelet végrehajtása érdekében kiadott nyomtatványok költségei az ebdij című befolyt összegekből fedeztetnek.

Tiszteletünk dacára, melylyel a törvényhatóság intézkedéseit fogadnunk kell, nem hallgathatjuk el aggodalmainkat arra nézve, hogy a fentebb egész terjedelmében és szó szerint közölt szabályrendelet, ha az — különösen az egyéni szabadságot feleslegesen nyíráló részében — változatlanul hagyatik jóvá, nem fog megfelelni a hozzá fűzött várakozásnak, s nem lesz elérve általa ama közegészségügyi cél, melynek szolgálatára lenne kivatva.

Sajnáljuk, hogy e szabályrendelet alkotói — népiesen szólva — nemcsak túllétek a célon, de némely meghatározás szövegezésével azon feltevésre is okot adtak, hogy tervezetük nem annyira a közérdeki állategészségügyet, mint inkább azon egyesek magánérdekeit fogja szolgálni, kik a vadászat — manapság már költségessé lett — kedvtelését maguknak meg engedhetik.

Már akkor, midőn e szabályrendelet még csak tervben volt meg, lapunk 9-ik száma megemlékezve az „eb-adó“-ról, annak szükségét hangoztatta, hogy a szabályrendeletben az általa elérni kívánt cél megvalósításának biztosítása mellett, a minden esetre lehetőleg tiszteletben tartandó, s csak közérdekből korlátozható egyéni jog minél kevésbé, és — a közszükség által igényelt mérvén túl — semmi esetre se szenvedjen megszorítást, ezen kívül pedig a mellőzhetlenül felállítandó újabb teher az egyesekre minél elviselhetőbbé tétessék.

Azt hisszük, hogy e nézet annyira helyes, miszerint ott, ahol nem részesítették kellő figyelemben, hatalom szóról, kényszereszközök alkalmazásáról igen, de szabad emberekhez méltó jogrendről szó se lehet.

Őszintén kimondjuk, hogy a szóbanforgó szabályrendelet az egyéni szabadságnak sokkal nagyobb megrövidítését foglalja magában, mint ami és amennyi a jelenlegi körülmények között indokolható lenne.

Kétségen kívül igaz, hogy a közhatalomnak, épen közgazdasági okok miatt, nagy figyelmet kell fordítania az állatok és így az ebek egészségügyi viszonyainak rendezésére is, azonban e szükségesség nem ad jogot arra, hogy az ebek gazdasági felhasználása olyan adófizetés feltételéhez köttessék, amely az amugy is elég magas adók terhét tetemesen növeli anélkül, hogy ennek fejében legalább a kutyák közt felmerülő, emberekre is veszélyessé válható betegség, az ebdüh kitörése megakadályozottnak volna tekinthető. És legalább is különösnek tűnik fel, hogy akkor, midőn a szarvasmarhákra — ugyancsak állategészségügyi okokból — 4—8 krajczár adót fogad el a megye bizottsági közgyűlés, az ebekre árabonként 1, 2, 3, sőt egy esetben évi 6 forint adót állapít meg, holott a kutya csak közvetve szerez hasznot a gazdájának.

Készségesen elismerjük, hogy a gazdátlanul csatangoló ebek veszélyesek a közönségre, — de abból okszerűen nem a túl magas ebadó megállapításának szüksége, hanem az következik, hogy minden kutyának legyen gazdája és gondoskodtassék arról, hogy az ebek nappalra ártalmatlanokká tétetessenek. Világos pedig, hogy az elviselhetlenül magas adó csökkentheti ugyan az állati betegség okozta veszedelmet, de még csak közelítőleg sem szünteti meg, — míg másfelől a gazdaság körül szükségeséjjeli felügyeletet a tol-

vajok, a dúvadak elleni védekezést teszi válságossá még városokban is, ahol a betörők nemcsak nem ritkák, de sőt annyira bátrak, hogy ellopják, ha kell, még magát a rendőrséget is.

Az is bizonyos, hogy vannak úgynevezett „kedvtelési“ kutyák, melyek csupa fényűzésből tartatnak, állandó veszedelmére a közönség biztonságának, de ebből okszerűen megint nem az következik, hogy az e l k e r ü l h e t l e n ü l s z ü k s é g e s e b e k után nagy adó vettesék ki, hanem az, hogy a kedvtelés tárgyai tétessenek — egy avagy más úton — ártalmatlanokká.

E szabályrendelet gyökeres hibája az is, hogy az ebek adó alá osztályozásánál nincs kellő tekintet arra, hogy azok még városokban is, annál inkább falun és tanyai gazdálkodás mellett elkerülhetetlenül szükségesek nemcsak, sőt épen csak ezen állatok teljesítenek éjjel egyedül megbízható őrszolgálatot, — se tekintetben azok faja alig tesz számbavehető különbséget, mert a veszély közeledésére szolgáló figyelmeztetést, általános természetű ösztönöknél fogva, egyaránt megadhatják.

Kétségtelenül bizonyos, miszerint gazdembernek nagy sérelmet okoz e szabályrendelet akkor, midőn megtiltja, hogy vagyona legolcsóbb és legbiztosabb védelme céljából akár csak egyetlen kutyát tarthasson újabb adófizetés nélkül; olyan ebet pedig, aminőt épen akar, még egy-két forint adófizetése mellett sem, — de sőt — ha esetleg vizslája, — vagy más „kitanított“ vadász-kutyája van, kénytelen azt vagy elpusztítani, vagy hat forint adót fizetni miatta csupán azon okból, mert a vadászathoz szükséges kedve, avagy fegyvere, engedélye és területe nincs, míg az e tekintetben nállánál kedvezőbb helyzetben lévők ugyanazon fajú kutya után csak egyharmadrészt, vagyis csak két frt fizetni kötelesek. — Hát ez olyan törvény volna, mely kétféle mértékkel mérven, nem lehet igazságos, — s nem képzelhetünk számára más alapot, mint azon leplezett törekvést, hogy a vadászterületek vadállománya még a legkritkább esetek ellen is biztosítva legyen, — mert hogy mi különbség lehet vadász és nem vadászember kutyájának a közegészségre való hatása között? s mennyivel lesz a kutya kevésbé közveszélyes, ha érette 2 avagy ha több 6 frt adó fizettetett? ezt megérteni másként alig ha lehet.

De a végrehajtásra vonatkozó rész sem megnyugtató. Hibájaul tartjuk nevezetesen azt, hogy az ebek nappal kötve tartása, szájkosarazása csak megengedtetik, holott annak feltétlenül — csak a porázon vezetés kivételével — általánosan kötelezővé tétele azon egyedüli mód, mely a kutyák kóborlásából eredő veszedelmet lehetőségig csökkenteni képes, feltéve természetesen, hogy táplálásukról kellően gondoskodva van, amint erről a szabályzat intézkedik is.

Terünk nem engedi, hogy tovább fűzzük szerény észrevételeinket, — de igen sok oldalról halottuk azon megjegyzést, hogy az ebeket, ha már bizonyos mérvben adózás tárgyaiul vehetők, csupán két csoportba oszthatók, — nevezetesen a g a z d a s á g i é s k e d v t e l é s i célokból tartottak csoportjába. kimondatván, miszerint egy kutyát, bármilyen fajú, azok, kik mezőgazdasággal foglalkoznak, helyhez kötött, rendes foglalkozással bírnak, adófizetés nélkül tarthatnak, minden további kutyáért azonban, a szerint, a mint azok gazdaságiak, avagy kedvtelésiek, például 50 kr., illetve 1 frton kezdve emelkedő adót kötelesek fizetni, kivételt képezvén csak a nyájörző-ebek, melyek száma a nyájak darabszámával állhatna arányban, mint például 1: 100 vagy 3: 200-al — de kimondatván viszont hogy a kutyáért minden gazda, minden körülmények közt felelős.

Ez egyszeresitené a szabályrendeletet, annak alkalmazását anélkül, hogy valaki egyéni szabadságának megszorítása, s ami még ennél is

rosszabb, kutya adó miatti zaklatás okából panaszkodhatnék.

Az itt elmondottakat különben már csak azok figyelmébe ajánlhatjuk, akik e szabályrendeletben érdekeibe ütköző intézkedéseket találnak, — részünkről még csak azt hangsúlyozzuk ismételve, hogy az ezeket jóváhagyó megyebizottsági 12300/92 számú határozat, bezárólag ellen f. évi okt. hó 1-ső napjáig, az érdekeltek jogorvoslattal (felebbezéssel) élhetnek.

Fővárosi levél.

Budapest, 1892. szeptember 9.

Alig hangzott el Törs Kálmán koporsója felett a gyászének, még szemünkben ott ült a köny, melyet Jókai „szellemi gyermekei legkedvesebbikének sirja előtt fakasztott, ismét gyász, sulyos csapás érte nemcsak a fővárosi tisztii karát, de a rendőrfőkapitány váratlan elhunyt fátyolt, fekete leplet terít a fővárosi társadalmára is, s mert ha a szív, a haza szive gyászol, fájdalmát érzi az egész test, gyászolja az elhunytat az egész ország. Török János alkotásainak gyümölcsét még csak ezentúl élvezte volna, mert az általa hét év előtt átvett zilált ügykör reformja nem néhány rövid évet igényelt. Sokat tett, s ha a könyörtelen halál el nem ragadja, kétségtelenül mindent megtett volna. Az ő erélyessége nélkül talán még most is ott volnánk, a mikor az egyik rendőr lemondólag nyilatkozott egy másik collegájának, a ki egy, a járdán fekvő testes részeg embert emelgetett volna. „Mi haszna, Andris, ugyse bírnak vele, hagyd ott!“ Jellemző ez az akkori viszonyokra, s hogy ezek ma másként vannak: ezek a Török érdemei.

Talán az ég is osztozik a magyar fájdalomában, hogy hosszas szárazság után megeredének az ég csatornái s elárasztják jótékony őszies esővel a földet. S ha Martinuzziinak elnézte a t. olvasó, hogy nemrégén tárczát csinált az ő tárczájának az elázásából, veszek magamnak én is annyi bátorságot, hogy tudassam a velem együttérző keblekkel azt a nagy csapást, mely Martinuzzi collegához majdnem mindenben hasonlóan engem ért. Volt egy nagyszerű eszmém, sok ártatlan éjet virrasztottam át, míg gondolatban a legapróbb részletig kidolgoztam egy esernyőnek az emlékiratait, a ki a kályha mellé dobva, pók által behálózva szenved a legkínzóbb fájdalmakat, a szomjanhalás iszonyu kínjait. Meg lett volna abban irva minden, a mit egy fájdalomajította esernyő-szív sugallni képes, a méltatlan mellőzés keservei, a fokozódó szomj festése, s befejezésül a haldoklás deliriumának ecsetelése . . . s tessék, elmosta ezt a gyönyörű tárczaanyagot egy felhő, egy ősz eső.

De se baj! Csak hogy itt van valahára az ősz, csak hogy megjöttek vele mindazok az örömek, a miket oly nehezen vártunk. Természetes, hogy a várva-vártak között első helyen van a kedves Diva, a népszínház csalogánya, Blaha Lujza. Ezt bizonyította az a lelkes, lehet mondani frenetikus tapsvihár, melylyel első felléptekor üdvözölte a közönség. Az ő kedves játéka gyönyörbe ringatta hallgatóit, hangja a balatonparti nyaralás után még üdőbb, (ha lehetséges), mint valaha.

A népszínháznál talán csak az egyetem zajosabb mostanában. Erős küzdelemben van a két párt, lázas izgalmakat idéz elő a korteskedés, a Hindy- és a Weiczenkoru-párt annyi lelkesedéssel küzd jelöltje mellett, hogy azzal nem egyetemi körű elnököt, de nádort is lehetne választani.

Tehát taps, zaj és lelkesedés. Pedig mit is mond Petőfi:

„De a halál azt mondja: csitt!“ S már nem is messziről hangzik a szava, a szomszédból kiabál. Hanem hogy még ez a kaszás esztendőben se panaszkodják a magyar vendéglátás hiánya miatt, ugyan erősen is készül reá a főváros. Karbol-illat fojtogat minden lépten-nyomon, kauesuk ruhás mentők fognak bandériumot alkotni bevonulásánál, s hogy a legapróbbig menő gondosságot fesse, elég lesz megmondani, hogy a városi hivatalokban minden alkalmazott kapott külön-külön egy körömkéfé, meg egy darab karbol-szappant, a pénzügyintézetekben meg minden bankót hatalmasan lepermeteznek baktérium ölo szerekekkel.

Kár pedig olyan nagy dolgot csinálni az egészből. Mondok én egy jó védekezést, a kik megfogadják tanácsomat, tapasztalni fogják, hogy egy-két koma-bacillusnak a magyar oda se néz: tegyünk úgy, mint Simonyi Óbester tett, mikor egy roppant sebet kapott, mondjuk el vele: „Nem akarok meghalni!“

Fővárosi.